

Nr 219

Av herr **Mattsson m. fl.**, om främjande av de mindre företagens exportmöjligheter.

(Lika lydande med motion nr 272 i Andra kammaren)

Den snabba strukturomvandlingen inom svenskt näringsliv har icke medfört någon påtaglig omfördelning i ekonomisk betydelse mellan små och stora företag. Det finns dock en benägenhet i samhällsdebatten att överbetona den relativa betydelsen av de stora företagen. Karakteristiskt för den pågående strukturomvandlingen i det svenska näringslivet är emellertid inte i första hand utvecklingen mot större enheter utan den allt längre gående specialiseringen. De stora företagsenheter som finns inom näringslivet är i väsentlig utsträckning företag, som utnyttjar systemet med underleverantörer. Ett stort företag har uppenbart bättre förutsättningar att etablera en effektiv försäljningsorganisation än ett mindre företag. De stora enheternas fördelar ligger följaktligen mera inom sektorn för marknadsförande och planering än inom den rena produktionen. Den fria samverkan mellan små och stora företag är följaktligen en av de främsta förutsättningarna för näringslivets utveckling.

Genom en långtgående och målmedveten specialisering, ofta med utgångspunkt i en given idé, har emellertid många mindre företag framgångsrikt etablerat sig på världsmarknaden. För en liten företagsenhet, kanske med en relativt exklusiv specialitet på sitt program, kan detta kräva mycket stora ansträngningar, som ofta kanske inte står i rimlig proportion till företagets kapacitet. Många mindre företag väljer i detta läge att anlita ett större företags resurser för marknadsförandet. Möjligheterna till kombination av skilda produkter är emellertid begränsade, och ett betydande antal små företag är alltjämt hänvisade till att själva gå ut på marknaden med sin produktion. Helt naturligt möter detta speciella svårigheter när produktionen skall avsättas på exportmarknaden.

Marknadsutvecklingen karakteriseras internationellt av en allt hårdare konkurrens där bl. a. köparnas anspråk på krediter är en central fråga. Exportkrediternas betydelse har nu senast varit föremål för livlig uppmärksamhet i förbindelse med diskussionerna om varvsnäringens framtid. I stort sett har emellertid samhällets insatser på detta område begränsats på ett sätt som framför allt gynnat de stora företagen. Även om affärsbankerna och exportorganisationerna ägnar ett stort intresse och nedlägger betydande

omsorger på att stödja såväl stora som små företag i deras exportansträngningar, synes utvecklingen visa att det finns behov av ett särskilt kreditstöd för den mindre industriens export. Hur detta speciella intresse skall tillgodoses bör bli föremål för närmare utredning. Flera alternativ torde därvid kunna diskuteras. Statliga kreditgarantier är ett tänkbart alternativ, ett annat är upprättande av ett särskilt finansieringsinstitut för de mindre företagens exportaffärer. I förbindelse med utredningen av denna fråga måste sannolikt även småindustriens möjligheter att rationellt bedriva sin försäljningsverksamhet på exportmarknaderna uppmärksammas.

Som vi redan antytt lämnar de traditionella vägarna inte utrymme i tillräcklig omfattning för småindustrien. De stora internationella varumässorna har mer och mer utvecklat sig till relativt exklusiva arrangemang där huvudsakligen stora företag med betydande resurser har möjligheter att delta. Eftersom den större industrien kvantitativt dominerar utrikeshandeln, har också vårt lands handelsrepresentanter liksom exportorganisationernas uppmärksamhet, för övrigt helt naturligt, i huvudsak kommit att ägnas dessa större företags försäljningsansträngningar. Med tanke på de mindre företagens stora betydelse för vår samhälls ekonomi förefaller det motiverat att en översyn företages av de försäljnings- och reklamvägar som står småindustrien till buds vid exportaffärer och att därvid även möjligheterna att genom ett speciellt organ främja småindustriens försäljningsinsatser på exportmarknaderna prövas.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående de mindre företagens möjligheter att tillgodose behovet av exportkrediter samt beträffande småföretagens möjligheter till en aktiv försäljningspolitik å exportmarknaderna i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1965

T. V. Mattsson

Joh. A. Olsson

Harald Pettersson

Thorsten Larsson